

Úvod do správního práva procesního

Správní řád

„Zásady“

JUDr. Veronika Smutná (Kudrová), Ph.D.
Katedra správní vědy a správního práva

Obsah přednášek

- Úvod do předmětu
BZ307K Základy správního práva procesního I
- Správní právo procesní
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
 - Postavení
 - Rozsah působnosti
 - Systematika
- Základní zásady činnosti správních orgánů
- Zásady správního řízení (tzv. procesní zásady)

Úvod do předmětu BZ307K Základy správního práva procesního I

- Dvousemestrální předmět zakončený
 - Kolokviem (podzim 2017) a
 - Kombinovanou zkouškou (jaro 2018)
- Podmínkou pro získání kolokvia je vyhotovení nevadného správního rozhodnutí dle zadání
 - Rozhodnutí bude zpracováno samostatně, avšak distančně
 - Zadání bude vloženo v IS MU, a bude se vztahovat ke zvolenému termínu (deadlinu) pro odevzdání rozhodnutí
 - Termíny (deadliny) budou vypsány nejpozději začátkem prosince
 - Rozhodnutí je třeba vložit včas do příslušné odevzdávárny v IS MU
 - Zhodnocení bude provedeno do 7 pracovních dní
 - Za vadné rozhodnutí bude uděleno negativní hodnocení, oprava bude možná

Úvod do předmětu BZ307K Základy správního práva procesního I

- Kombinovaná zkouška (jaro 2018, navazující předmět II)
 - Testuje veškeré znalosti ze správního práva procesního (podzimní i jarní semestr)
 - Zahrnuje písemnou a ústní část
 - Při písemné části lze použít zákon (v rámci časových možností)
 - Ústní část je bez zákona a bez přípravy; lze ji konat jen v případě úspěchu u písemné části
 - Zkouška není snadná, testuje
 - Znalosti zákonné úpravy (zejména správní řád a soudní řád správní)
 - Toeretické znalosti (učebnice, přednášky, odkázaná judikatura, další studijní materiály)
 - Pochopení materie!

Materie předmětu

1. Správní právo procesní, správní řád
2. Význam a použití zásad
3. Subjekty správního řízení
4. Procesní pojmy a instituty, postup před zahájením řízení a zahájení a průběh řízení
5. Podklady pro vydání rozhodnutí a specifické instituty (zajišťovací prostředky, přerušení a zastavení řízení)
6. Správní rozhodnutí, vč. možných vad o obrany před nečinností
7. Řádné a mimořádné opravné prostředky.
8. Zvláštní řízení a zvláštní rozhodnutí ve správním řádu, VeřSml, OOP
9. Správní exekuce, jiné úkony
10. Soudní přezkum

Správní právo procesní

- Správní právo?
- Jak se člení?
 - Hmotné
 - Procesní
 - Organizační
 - Trestní
- S ohledem na rozsah použitelnosti institutů je materie správního práva (jako pedagogické disciplíny)
 - Obecná
 - Zvláštní

Správní právo procesní

- Subsystém správního práva
- Upravuje procesní (procedurální) postupy správních orgánů ve veřejné správě
- **V širším slova smyslu**
 - veškeré normy upravující postupy orgánů veřejné správy
- **V užším slova smyslu**
 - zahrnuje pouze ty procesní normy, které upravují správní řízení
- **NEOMEZUJE** se na úpravu zakotvenou ve správním řádu

Správní orgán

- Realizuje vůči „občanovi“ veřejnou správu
- Mezi ním (resp. veřejnou správou) a „občanem“ vzniká **veřejnoprávní vztah**
 - Co je pro něj typické?

Výhrada zákona

Čl. 2 Ústavy ČR

(3) Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.

(4) Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.

Čl. 2 Listiny základních práv a svobod

(2) Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanoveným zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.

(3) Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.

Výhrada zákona

- „Občan“ může činit vše, co mu zákon nezakazuje
- „Úřad“ může činit jen to, co mu zákon umožňuje
- V případě pochybností (nejasná právní úprava, chybějící právní úprava, pochybnosti o skutkovém stavu...)
 - o tom, zda „občan“ nějakou povinnost vůči úřadu má či ne, platí, že ji nemá
 - o tom, zda má „úřad“ poskytnout „občanovi“ nějaké právo, a to zejména v procesních věcech, zásadně* platí, že ji má

** zejména pokud tím neporuší právní předpisy nebo nezasáhne do práv a oprávněných zájmů někoho jiného*

Výhrada zákona

- Veřejnou moc lze uplatňovat pouze
 - Na základě zákona
 - V mezích zákona
 - Způsobem zákonem stanoveným

Meze dané zákonem

- Za disciplinární přestupek studenta VŠ lze uložit
 - Vyloučení ze studia
 - Podmínené
 - Nepodmíněné
 - Napomenutí
- NELZE uložit úklid budovy fakulty, zpracování mimořádně dlouhé seminární práce nebo zákaz vstupu do hospody

Na základě zákona

- Působnost
 - Disciplinární komise a děkan
- Pravomoc
 - DK rozhoduje o vině a navrhuje děkanovi trest
 - Děkan rozhoduje o trestu
- Příslušnost
 - DK a děkan a fakulty, na níž je student zapsán ke studiu

Způsobem zákonem stanoveným

- Procesní postup
(pravidla hry)
- Má vést k tomu, aby bylo správně zjištěno, zda má být aplikována hmotněprávní norma
- Kvalitní procesní postup vede ke „správnému“ rozhodnutí, mj. proto, že účastníkovi poskytuje řadu procesních práv, např. právo
 - „být slyšen“ (vyjádřit stanovisko, navrhnout důkazy...)
 - „být respektován“ (neustranný přístup, legitimní očekávání...)
 - „být informován“ (nahlížet do spisu, znát důvody...)
 - „moci se bránit“ (opravné a jiné „obránné“ prostředky)

Kvalitní procesní postup

- Je regulován pravidly, která umožňují zjistit skutečný stav věcí, a na jeho základě přijmout odpovídající rozhodnutí
- „Dostatečná“ pravidla obsahují procesní předpisy („řády“), například soudní řád správní, trestní řád nebo správní řád
- **správní řád** je obecný procesní předpis pro postupy správních orgánů ve správním řízení (rozhodování o právech a povinnostech adresátů)

Správní řád

- Obsahuje pravidla, jak postupovat ve správním řízení; musí se jimi řídit nejmenší obce stejně jako největší ministerstva
- Ne pro všechny postupy jsou ovšem všechna pravidla vhodná
- Zvláštní právní úprava
 - *Účastníkem přijímacího řízení je pouze uchazeč, o jehož přihlášku ke studiu jde (50/1 ZVŠ)*
 - *rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany ... vydá ministerstvo ... do 6 měsíců (27/1 AzylZ)*

Správní řád (zákon č. 500/2004 Sb.)

- Obecný procesní předpis - použije se pro nejrůznější postupy ve veřejné správě (podrobněji § 1 SprŘ):

(1) Tento zákon upravuje **postup orgánů** moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, **pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy** (dále jen "správní orgán").

(2) Tento zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení se **použijí, nestanoví-li zvláštní zákon jiný postup**.

(3) Tento zákon se **nevztahuje na právní jednání** prováděná správními orgány a na **vztahy mezi orgány téhož územního samosprávného celku při výkonu samostatné působnosti**.

...nestanoví-li zvláštní zákon jiný postup

- Výslovně (formálním vyloučením)
 - Pro celý předpis
 - Pro určitý postup
- Nevýslovně (nahrazením)
- Možná i kombinace (§ 20 odst. 4 InfoZ)

Pokud tento zákon nestanoví jinak, použijí se při postupu podle tohoto zákona

a) pro rozhodnutí o odmítnutí žádosti,

b) pro odvolací řízení a

c) v řízení o stížnosti pro počítání lhůt, doručování a náklady řízení

ustanovení správního řádu; dále se při postupu podle tohoto zákona použijí ustanovení správního řádu o základních zásadách činnosti správních orgánů, ustanovení o ochraně před nečinností a ustanovení § 178; v ostatním se správní řád nepoužije.

Přesah správního řádu (nevyloučitelná působnost)

- **Základní zásady činnosti správních orgánů (§ 2 až 8 SprŘ), srov. § 177 odst. 2 SprŘ:**

Základní zásady činnosti správních orgánů uvedené v § 2 až 8 se použijí při výkonu veřejné správy i v případech, kdy zvláštní zákon stanoví, že se správní řád nepoužije, ale sám úpravu odpovídající těmto zásadám neobsahuje.

- **Nezbytné postupy při explicitním vyloučení dosavadní právní úpravou, srov. § 180 SprŘ**

*Tam, kde se podle **dosavadních právních předpisů** postupuje ve správním řízení tak, že správní orgány vydávají **rozhodnutí**, **aniž tyto předpisy řízení v celém rozsahu upravují**, postupují v otázkách, jejichž řešení je nezbytné, podle tohoto zákona včetně části druhé.*

*Pro případ, že podle **dosavadních právních předpisů** postupují správní orgány v řízení, jehož cílem není vydání **rozhodnutí**, **aniž tyto předpisy řízení v celém rozsahu upravují**, postupují v otázkách, jejichž řešení je nezbytné a které **nelze podle těchto předpisů řešit**, podle části čtvrté tohoto zákona.*

Subsidiární použití správního řádu

- Typické...
- Explicitně vylučuje SprŘ jako celek v zásadě jen DŘ, poměrně hodně též InfoZ
- V některých předpisech je řada odlišností, např.
 - Zákon o odp. za přestupky a řízení o nich
 - Stavební zákon, popř.
 - Zákon o vysokých školách
- Často jen drobné odlišnosti (typicky lhůty, náležitosti žádosti, okruh účastníků, zvláštní opravné prostředky)

Ještě před systematikou SprŘ

Právní **formy realizace veřejné správy**

- SA
 - Normativní
 - Individuální
 - Smíšené
- VS
 - 3 druhy...
- FÚ
 - 3 druhy...

Ještě před systematikou SprŘ

Právní formy realizace veřejné správy cíleně upravené SpŘ

- Správní akty
 - Normativní
 - Individuální (část II. až IV. SprŘ)
 - Smíšené (část VI. SprŘ)
- Veřejnoprávní smlouvy (část V. SprŘ)
 - 3 druhy...
- Faktické úkony
 - 3 druhy...

Systematika SprŘ

- Část první – úvodní ustanovení
- Část druhá – obecná ustanovení o správním řízení
- Část třetí – zvláštní ustanovení o správním řízení
- Část čtvrtá – vyjádření, osvědčení a sdělení (tzv. jiné správní úkony) (§ 154 – 158)
- Část pátá – veřejnoprávní smlouvy (§ 159 – 170)
- Část šestá – opatření obecní povahy (§ 171 – 174)
- Část sedmá – společná, přechodná a závěrečná ustanovení

Část I. Úvodní ustanovení

- § 1 působnost SprŘ
- § 2 - § 8 základní zásady činnosti správních orgánů (podrobněji dále...)

Část II. a III. Pravidla pro správní řízení

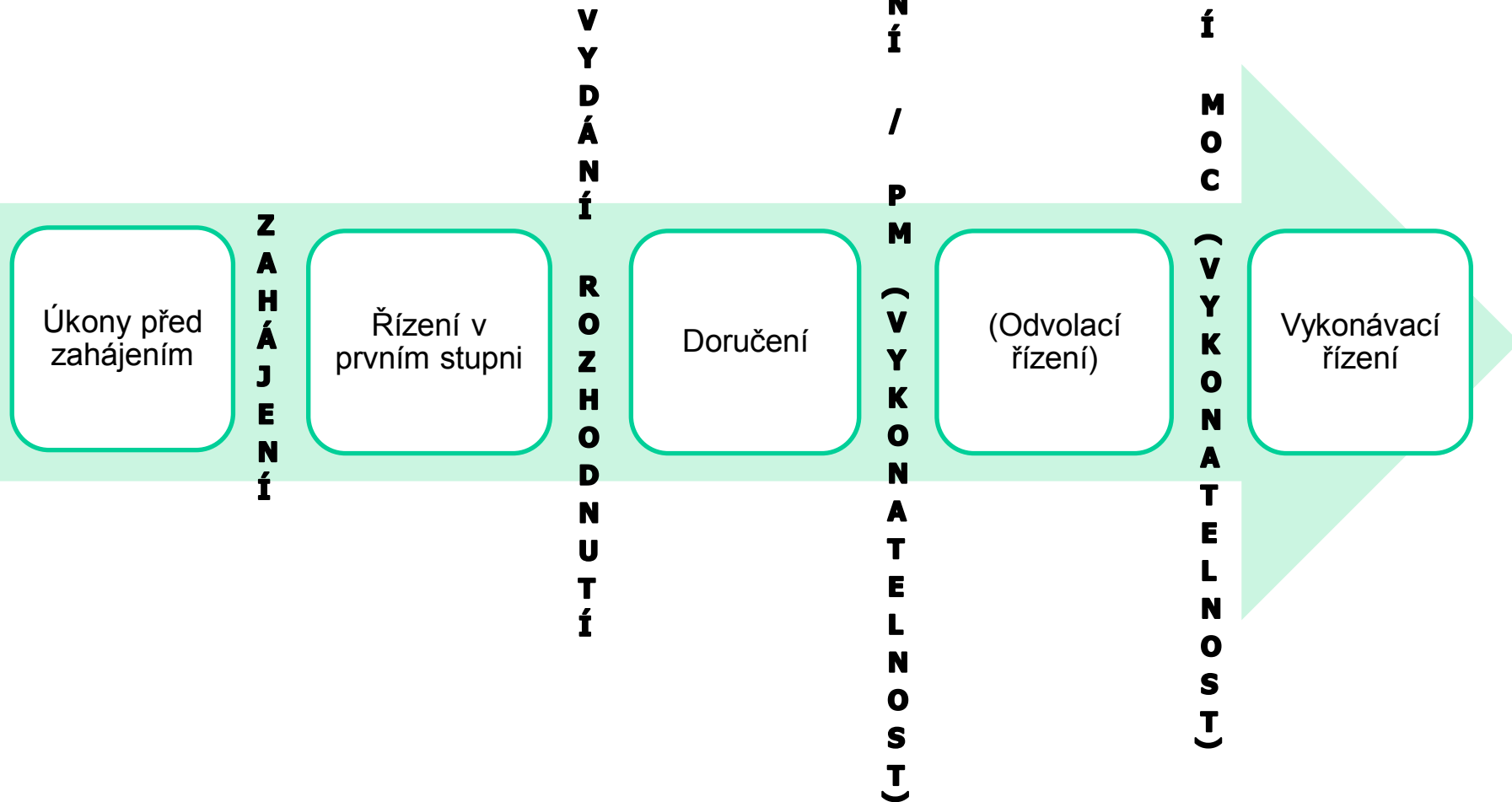
- **Část druhá – obecná ustanovení o správním řízení**
 - Podstatná část se použije téměř vždy
 - „Základní“ procesní instituty
 - Postup před zahájením řízení a řízení v prvním stupni
 - Část se použije často
 - Odvolací řízení
 - Část se použije občas
 - Další prostředky obrany
 - Správní exekuce
- **Část třetí – zvláštní ustanovení o správním řízení**
 - Méně častá (specifická) řízení, rozhodnutí a orgány
 - Méně časté postupy

Správní řízení

Správní řízení je postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá. (§ 9)

*Rozhodnutí je jednostranný úkon správního orgánu, jímž v určité věci **zakládá, mění nebo ruší** práva anebo povinnosti [M-K] **jmenovitě určené osoby** nebo v určité věci **prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá** [M-D], nebo v zákonem stanovených případech **rozhoduje o procesních otázkách** [P]. (§ 67 odst. 1)*

Správní řízení

Část druhá – obecná ustanovení o správním řízení

- Pojem správní řízení (§ 9) (hlava I)
- „Základní“ procesní instituty (hlava II, III, IV)
 - Správní orgány a doručování (§ 10 – 26)
 - Účastníci řízení (§ 27 – 38)
 - Lhůty a počítání času (§ 39 - 41)
- Postup před zahájením řízení (§ 42 – 43) (hlava V)
- Průběh řízení v prvním stupni (§ 44 – 79), vč. ochrany před nečinností (§ 80) (hlava VI a VII)
- Opravné prostředky (hlava VIII až X)
 - odvolací řízení (§ 81 – 93); pozor: obdobně též dle ust. hlavy I až IV, VI a VII
 - přezkumné řízení (§ 94 – 99)
 - obnova řízení a nové rozhodnutí (§ 100 – 102)
- Správní exekuce (§ 103 – 129) (hlava XI)

Část třetí – zvláštní ustanovení o správním řízení, tj. o...

- správních orgánech (§ 130 – 136)
 - Specifická příslušnost a její změny
 - Kolegiální orgán, součinnost P ČR, dotčené orgány
- postupu před zahájením řízení (§ 137 – 139)
 - **Podání vysvětlení, zajištění důkazu**
 - Předběžná informace
- některých řízeních (§ 140 – 146)
 - Společné, sporné, **o určení právního vztahu**, na místě, s velkým počtem účastníků, s předstihem žádosti, o výběru žádosti
- zajištění účelu a průběhu řízení (§ 147)
 - Záruka za splnění povinnosti
- některých rozhodnutích (§ 148 – 151)
 - Mezitimní r. a r. v části věci, r. podmíněné závazným stanoviskem, příkaz, **doklad**
- přezkoumávání rozhodnutí (§ 152 – 153)
 - **Rozklad**, uspokojení účastníka po podání správní žaloby

Část čtvrtá – vyjádření, osvědčení a sdělení (§ 154 – 158)

- Tzv. **jiné správní úkony**; nejsou rozhodnutími, přesto mají pro adresáta právní význam

V případech, kdy správní orgán provádí úkony, na které se nevztahují části druhá a třetí tohoto zákona, postupuje obdobně podle části čtvrté. (§ 177 odst. 2 SprŘ)

- Zbytková kategorie úkonů, které správní orgán činí při výkonu své působnosti a nejsou rozhodnutími, OOP nebo VeřP sml.
 - Vyjádření, osvědčení, sdělení...
 - ...ověření, registrační a evidenční úkony, stanoviska a závazná stanoviska...
- § 154 „vtahuje“ jako použitelná pro jiné správní úkony i mnohá ustanovení z části II. a III.

Část pátá - veřejnoprávní smlouvy (§ 159 – 170)

- 3 druhy
 - Koordinační
 - Subordinační
 - O převodu nebo způsobu výkonu P&P
- Některá ustanovení o podmínkách a uzavírání v SprŘ, podpůrně úprava ObčZ
(=> často je regulují 3 různé předpisy – zvláštní, SprŘ, ObčZ)
- **Přezkoumání i spory** řeší správní orgán v režimu SprŘ

Část šestá – opatření obecné povahy (§ 171 – 174)

- Smíšený správní akt
...není právním předpisem ani rozhodnutím. (§ 171 SprŘ)
- Relativně složitý proces přijímání
 - Není správním řízením, přesto
 - se zahájení procesu oznamuje
 - v něm vymezené osoby (skupiny osob) uplatňují svá práva
 - se o námitkách rozhoduje
 - OOP obsahuje odůvodnění
- Přezkum se řeší v režimu SprŘ, soudní potom dle SŘS

Část sedmá – společná, přechodná a závěrečná ust.

- **Stížnosti** (§ 175)
- Přesah (§ 177)
- Určení nadřízeného správního orgánu (§ 178)
 - *Nestanoví-li zákon jinak, je odvolacím správním orgánem nejbližše nadřízený správní orgán.* (§ 89 odst. 1)
 - Vykonává dozor a plní další úkoly
- Přechodná ustanovení (§ 179 – 182)
- Závěrečná ustanovení (§ 183 – 184)

Předpisy správního práva procesního

- Ústavní pořádek
- **Správní řád (SprŘ)**
- **Soudní řád správní (SŘS; č. 150/2002 Sb.)**
- **Občanský soudní řád (OSŘ; č. 99/1963 Sb.)**
 - Subsidiárně pro SŘS
 - **Část V.** pro přezkum některých rozhodnutí
- Zákon o řešení některých kompetenčních sporů, o ústavním soudu...
- Zvláštní zákony
 - Např. zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (č. 250/2016 Sb.), stavební zákon (č. 183/2006 Sb.) a další...

Další regulace správního procesu

- Interní metodika (směrnice, závěry Poradního sboru ministra vnitra pro správní řád a správní trestání...)
- Judikatura, zejm. NSS
 - závazné vždy pro konkrétní případ, ale...
+ sjednocující úloha NSS

Další zdroje informací

- Učebnice (Skulová, S. a kol., Brno, 2012, popř. novější)
- Komentáře ke SprŘ (např. Vedral, J, Bova Polygon, 2012, popř. novější), popř. SŘS

Základní zásady činnosti správních orgánů

Zásady správního řízení

JUDr. Veronika Smutná (Kudrová), Ph.D.
Katedra správní vědy a správního práva

„Zásady“

- Existují 3 odlišné katalogy
 - Základní zásady činnosti správních orgánů
 - Principy dobré správy
 - Zásady správního řízení, tzv. procesní zásady

Základní zásady činnosti správních orgánů

- Tradice veřejné správy
- Ústavní základ (čl. 36 odst.1, 38 odst. 2 Listiny)
- Mezinárodní a evropský základ
 - zejm. čl. 6 odst. 1 EÚLPZS – právo na řádný, spravedlivý proces a rozhodnutí
 - čl. 41 LZP EU – „právo na dobrou správu“
- § 2 až § 8 SprŘ
- Uplatní se i tam, kde je správní řád jako celek vyloučen (§ 177 odst. 1 SprŘ)

Základní zásady činnosti správních orgánů (§ 2 až 8)

- Hospodárnosti
- Koordinace
- Legality
- Legitimního očekávání
- Materiální pravdy
- Nestranného postupu a rovného přístupu
- Poučovací
- Předběžné informovanosti
- Rovnosti dotčených osob a zákazu diskriminace
- Rychlosti
- Vzájemná spolupráce správních orgánů
- Subsidiarity
- Ochrany dobré víry a oprávněných zájmů
- Ochrany veřejného zájmu
- Proporcionality
- Uplatňování práv a oprávněných zájmů
- Veřejné správy jako služby
- Vzájemné spolupráce
- Zákazu zneužití pravomoci a správního uvážení

Základní zásady činnosti správních orgánů (§ 2 až 8)

- Hospodárnosti 6/2
- Koordinace 8/1
- Legality 2/1
- Legitimního očekávání 2/4
- Materiální pravdy 3
- Nestranného postupu a rovného přístupu 2/4
- Poučovací 4/2
- Předběžné informovanosti 4/3
- Rovnosti dotčených osob a zákazu diskriminace 7
- Rychlosti 6/1
- Vzájemná spolupráce správních orgánů 8/2
- Subsidiarity 5
- Ochrany dobré víry a oprávněných zájmů 2/3
- Ochrany veřejného zájmu 2/4
- Proporcionality 2/3
- Uplatňování práv a oprávněných zájmů 4/4
- Veřejné správy jako služby 4/1
- Vzájemné spolupráce 8/2
- Zákazu zneužití pravomoci a správního uvážení 2/2

Zásada legality § 2 odst. 1

Správní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu (dále jen "právní předpisy"). Kde se v tomto zákoně mluví o zákoně, rozumí se tím též mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu.

- Respektovat příslušné právní úpravy jsou povinny **všechny další subjekty, které v řízení vystupují**, tedy i tzv. dotčené orgány, znalci, tlumočníci, účastníci řízení a další dotčené osoby

Zásada legitimního očekávání § 2 odst. 4

Správní orgán dbá... aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.

Zásada proporcionality (a její komponenty)

- několik souvisejících zásad, v nichž se promítá nutnost **chránit** zároveň
 - **veřejný zájem § 2 odst. 4** (plnit cíle a úkoly veřejné správy) a
 - práva a oprávněné zájmy jednotlivců dotčených výkonem veřejné správy
- => je třeba vyvažovat volbu zákonných a naplňováním veřejného zájmu odůvodněných prostředků veřejné správy, které nezasahují nadměrně do postavení adresáta, a to s ohledem na cíl výkonu této pravomoci
- komponenty
 - **řešení odpovídající okolnostem daného případu § 2 odst. 4**
 - **zákaz zneužití správního uvážení § 2 odst. 2**
 - **zásada legitimního očekávání § 2 odst. 4**
 - **zásada ochrany dobré víry a oprávněných zájmů § 2 odst. 3**
 - **zásada proporcionality v užším slova smyslu § 2 odst. 3**
 - **zásada subsidiarity § 5**

Zásada ochrany veřejného zájmu § 2 odst. 4

Správní orgán dbá, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem...

- **veřejný zájem** je neurčitý právní pojem, vyjadřuje to, k čemu výkon veřejné správy směřuje,
 - může být naplněn či určen s pomocí účelů, jež zákonodárce zakotvil v příslušných zákonech, snáze se definuje v konkrétních případech
- souvisí s ním požadavek na **řešení odpovídající okolnostem daného případu § 2 odst. 4**

Správní orgán dbá, aby přijaté řešení ... odpovídalo okolnostem daného případu...

Zákaz zneužití správního uvážení § 2 odst. 2

Správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.

- účelem je zajistit, aby pravomoc správních orgánů nebyla zneužita a byla vykonávána řádným, přiměřeným, rozumným způsobem
- správní uvážení (diskrece) - zákonem založená volnost orgánu zvolit při řešení konkrétního případu jedno z více právně možných rozhodnutí
- ve vztahu ke správnímu uvážení dále limituje **zásada legitimního očekávání § 2 odst. 4**

Ochrana dobré víry a oprávněných zájmů § 2 odst. 3

- *Správní orgán šetří práva nabytá v dobré víře, jakož i oprávněné zájmy osob, jichž se činnost správního orgánu v jednotlivém případě dotýká ...*

Zásada proporcionality v užším slova smyslu § 2 odst. 3

- *Správní orgán ... může zasahovat do těchto práv [práva nabytá v dobré víře, jakož i oprávněné zájmy osob] jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu.*

Zásada subsidiarity § 5

Pokud to povaha projednávané věci umožňuje, pokusí se správní orgán o smírné odstranění rozporů, které brání řádnému projednání a rozhodnutí dané věci.

- autoritativní postup správního orgánu je až „na posledním místě“
- typickým projevem smír ve sporném řízení (§ 141 SprŘ)
 - uzavřou účastníci, správní orgán schválí, *pokud neodporuje právním předpisům nebo veřejnému zájmu*

Zásada materiální pravdy § 3

Nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.

Zásada procesní rovnosti a nestrannosti postupů správních orgánů § 7

(1) Dotčené osoby mají při uplatňování svých procesních práv rovné postavení. Správní orgán postupuje vůči dotčeným osobám nestranně a vyžaduje od všech dotčených osob plnění jejich procesních povinností rovnou měrou.

(2) Tam, kde by rovnost dotčených osob mohla být ohrožena, správní orgán učiní opatření potřebná k jejímu zajištění.

Zásada veřejné správy jako služby a ochrany práv dotčených osob § 4

- (1) *Veřejná správa je **službou veřejnosti**. Každý, kdo plní úkoly vyplývající z působnosti správního orgánu, má povinnost se k dotčeným osobám chovat zdvořile a podle možností jim vycházet **vstříc**.*
- (2) *Správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené **poučení** o jejich právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.*
- (3) *Správní orgán **s dostatečným předstihem uvědomí** dotčené osoby o úkonu, který učiní, je-li to potřebné k hájení jejich práv a neohrozí-li to účel úkonu.*
- (4) *Správní orgán **umožní dotčeným osobám uplatňovat** jejich práva a oprávněné zájmy.*

Zásada rychlosti a hospodárnosti § 6

(1) *Správní orgán vyřizuje věci **bez zbytečných průtahů**. Nečiní-li správní orgán úkony v zákonem stanovené lhůtě nebo ve lhůtě přiměřené, není-li zákonná lhůta stanovena, použije se ke zjednání nápravy ustanovení o ochraně před nečinností (§ 80).*

(2) *Správní orgán postupuje tak, **aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady, a dotčené osoby co možná nejméně zatěžuje**. Podklady od dotčené osoby vyžaduje jen tehdy, stanoví-li tak právní předpis. Lze-li však potřebné údaje získat z úřední evidence, kterou správní orgán sám vede, a pokud o to dotčená osoba požádá, je povinen jejich obstarání zajistit. Při opatřování údajů podle tohoto ustanovení má správní orgán vůči třetím osobám, jichž se tyto údaje mohou týkat, stejné postavení jako dotčená osoba, na jejíž požádání údaje opatřuje.*

Koordinace a vzájemná spolupráce správních orgánů § 8

(1) Správní orgány dbají vzájemného souladu všech postupů, které probíhají současně a souvisejí s týmiž právy nebo povinnostmi dotčené osoby. Na to, že současně probíhá více takových postupů u různých správních orgánů nebo u jiných orgánů veřejné moci, je dotčená osoba povinna správní orgány bezodkladně upozornit.

(2) Správní orgány vzájemně spolupracují v zájmu dobré správy.

Průběh správního řízení a promítnutí některých zásad

**Oznámení o
zahájení řízení**

Vyšetřování

Výzva vyjádření
se k podkladům

Rozhodnutí

Zásady správního řízení (procesní zásady)

- nejsou výslovně zakotveny, jsou částečně „stavební“
 - zásada písemnosti x ústnosti
 - zásada neveřejnosti x veřejnosti
 - zásada oficiality x dispoziční
 - zásada jednotnosti řízení x koncentrace
 - zásada vyšetřovací (vyhledávací) x projednací
 - zásada dvojinstančnosti
 - zjištění skutkového stavu věci
 - zásada volného hodnocení důkazů
 - povinnost řádného odůvodnění

Zásada písemnosti (a ústnosti)

- vedení řízení §15
- jednací jazyk §16
- spis §17
- protokol § 18
- ústní jednání §49
- zásada procesní rovnosti dotčených osob s modifikacemi – konkretizace, postavení účastníků §27, doručování – konkretizace, postavení účastníků §27, doručování rozhodnutí § 19 a násl., odvolací lhůta při neoznámení rozhodnutí §84),

Zásada neveřejnosti

- implicitní neveřejnost ústního jednání - § 49
- částečně i jednání kolegiálního orgánu - § 134

Zásada oficiality a dispoziční

- způsob zahájení správního řízení
- zpětvzetí návrhu
- zúžení návrhu
- podání řádného opravného prostředku...

Zásada jednotnosti řízení x koncentrace

- rozhoduje se podle právního a skutkového stavu ke dni vydání rozhodnutí (I. a II. stupeň)
- x koncentrace

*K novým skutečnostem a k návrhům na provedení nových důkazů, uvedeným v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení, se přihlédne jen tehdy, **jde-li o takové skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl uplatnit dříve**. Namítá-li účastník, že mu nebylo umožněno učinit v řízení v prvním stupni určitý úkon, musí být tento úkon učiněn spolu s odvoláním. § 82 odst. 4*

Správní orgán účastníkovi určí přiměřenou lhůtu k provedení úkonu, pokud ji nestanoví zákon a je-li toho zapotřebí. Určením lhůty nesmí být ohrožen účel řízení ani porušena rovnost účastníků. Usnesení o určení lhůty se oznamuje pouze tomu, komu je určena, popřípadě i tomu, jehož se jinak přímo dotýká. § 39 odst. 1

Zásada vyšetřovací (x projednací)

- souvisí se zásadou materiální pravdy
- x projednací

Ve sporném řízení vychází správní orgán z důkazů, které byly účastníky navrženy. Pokud navržené důkazy nepostačují ke zjištění stavu věci, může správní orgán provést i důkazy jiné. (§ 141 odst. 4)

- součinnost

Účastníci jsou povinni označit důkazy na podporu svých tvrzení. Správní orgán není návrhy účastníků vázán, vždy však provede důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci. § 52

Nepárové zásady

- zásada dvojinstančnosti
- zjištění skutkového stavu věci
- zásada volného hodnocení důkazů
- povinnost řádného odůvodnění

Principy dobré správy

- Trochu vtaženy i do textu správního řádu (§ 8 odst. 2):
§ 8 (2) Správní orgány vzájemně spolupracují v zájmu dobré správy.
- Relativně samostatný katalog, vychází z činnosti
 - Rady Evropy (Doporučení členským zemím CM/Rec (2007)7 o dobré veřejné správě/good governance)
 - Evropské unie (Evropský kodex řádné správní praxe)
- Nemají zákonné zakotvení, přesto jsou kritérii, kterými by se veřejná správa měla řídit, aby byla **dobrá správa**
=postup, který je v souladu se zákonem, ale zároveň mu nelze vytknout svévoli, účelovost, vyhýbavost, neefektivnost, línost a jiné nežádoucí znaky

Principy dobré správy

- Dle veřejného ochránce práv

<https://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/principy-dobre-spravy/>

1. Soulad s právem
2. Nestrannost
3. Včasnost
4. Předvídatelnost
5. Přesvědčivost
6. Přiměřenost
7. Efektivnost
8. Odpovědnost
9. Otevřenost
10. Vstřícnost

Konec

Děkuji za pozornost